Test Booklet Code & No.
प्रश्नपत्रिका कोड व क्र.

D

Paper-II
SANSKRIT

Signature and Name of Invigilator

1. (Signature) ....

(Name) ....

2. (Signature) ....

(Name) ....

Seat No. | | | | | | |

(In figures as in Admit Card)

Seat No. ....

(In words)

OMR Sheet No. | | | | | | |

(To be filled by the Candidate)

MAY - 04216

Time Allowed : 1¼ Hours] **[Maximum Marks : 100**

Number of Pages in this Booklet : **12** Number of Questions in this Booklet : **50**

Instructions for the Candidates

1. Write your Seat No. and OMR Sheet No. in the space provided on the top of this page.
2. This paper consists of **50** objective type questions. Each question will carry *two* marks. *All* questions of Paper-II will be compulsory, covering entire syllabus (including all electives, without options).
3. At the commencement of examination, the question booklet will be given to the student. In the first 5 minutes, you are requested to open the booklet and compulsorily examine it as follows :
   (*i*) To have access to the Question Booklet, tear off the paper seal on the edge of this cover page. Do not accept a booklet without sticker-seal or open booklet.
   (*ii*) **Tally the number of pages and number of questions in the booklet with the information printed on the cover page. Faulty booklets due to missing pages/ questions or questions repeated or not in serial order or any other discrepancy should not be accepted and correct booklet should be obtained from the invigilator within the period of 5 minutes. Afterwards, neither the Question Booklet will be replaced nor any extra time will be given. The same may please be noted.**
   (*iii*) After this verification is over, the OMR Sheet Number should be entered on this Test Booklet.
4. Each question has four alternative responses marked (A), (B), (C) and (D). You have to darken the circle as indicated below on the correct response against each item.
   Example : where (C) is the correct response.
   (A) (B) ● (D)
5. Your responses to the items are to be indicated in the **OMR Sheet given inside the Booklet only.** If you mark at any place other than in the circle in the OMR Sheet, it will not be evaluated.
6. Read instructions given inside carefully.
7. Rough Work is to be done at the end of this booklet.
8. If you write your Name, Seat Number, Phone Number or put any mark on any part of the OMR Sheet, except for the space allotted for the relevant entries, which may disclose your identity, or use abusive language or employ any other unfair means, you will render yourself liable to disqualification.
9. You have to return original OMR Sheet to the invigilator at the end of the examination compulsorily and must not carry it with you outside the Examination Hall. You are, however, allowed to carry the Test Booklet and duplicate copy of OMR Sheet on conclusion of examination.
10. **Use only Blue/Black Ball point pen.**
11. **Use of any calculator or log table, etc., is prohibited.**
12. **There is no negative marking for incorrect answers.**

विद्यार्थ्यांसाठी महत्त्वाच्या सूचना

1. परिक्षार्थींनी आपला आसन क्रमांक या पृष्ठावरील वरच्या कोपऱ्यात लिहावा. तसेच आपणांस दिलेल्या उत्तरपत्रिकेचा क्रमांक त्याखाली लिहावा.
2. सदर प्रश्नपत्रिकेत 50 बहुपर्यायी प्रश्न आहेत. प्रत्येक प्रश्नास **दोन** गुण आहेत. या प्रश्नपत्रिकेतील **सर्व** प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे. सदरचे प्रश्न हे या विषयाच्या संपूर्ण अभ्यासक्रमावर आधारित आहेत.
3. परीक्षा सुरू झाल्यावर विद्यार्थ्याला प्रश्नपत्रिका दिली जाईल. सुरुवातीच्या 5 मिनीटांमध्ये आपण सदर प्रश्नपत्रिका उघडून खालील बाबी अवश्य तपासून पहाव्यात.
   (*i*) प्रश्नपत्रिका उघडण्यासाठी प्रश्नपत्रिकेवर लावलेले सील उघडावे. सील नसलेली किंवा सील उघडलेली प्रश्नपत्रिका स्विकारू नये.
   (*ii*) **पहिल्या पृष्ठावर नमूद केल्याप्रमाणे प्रश्नपत्रिकेची एकूण पृष्ठे तसेच प्रश्नपत्रिकेतील एकूण प्रश्नांची संख्या पडताळून पहावी. पृष्ठे कमी असलेली/कमी प्रश्न असलेली/प्रश्नांचा चूकीचा क्रम असलेली किंवा इतर त्रुटी असलेली सदोष प्रश्नपत्रिका सुरुवातीच्या 5 मिनिटातच पर्यवेक्षकाला परत देऊन दुसरी प्रश्नपत्रिका मागवून घ्यावी. त्यानंतर प्रश्नपत्रिका बदलून मिळणार नाही तसेच वेळही वाढवून मिळणार नाही याची कृपया विद्यार्थ्यांनी नोंद घ्यावी.**
   (*iii*) वरीलप्रमाणे सर्व पडताळून पहिल्यानंतरच प्रश्नपत्रिकेवर ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेचा नंबर लिहावा.
4. प्रत्येक प्रश्नासाठी (A), (B), (C) आणि (D) अशी चार विकल्प उत्तरे दिली आहेत. त्यातील योग्य उत्तराचा रकाना खाली दर्शविल्याप्रमाणे ठळकपणे काळा/निळा करावा.
   उदा. : जर (C) हे योग्य उत्तर असेल तर.
   (A) (B) ● (D)
5. या प्रश्नपत्रिकेतील प्रश्नांची उत्तरे **ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेतच दर्शवावीत.** इतर ठिकाणी लिहीलेली उत्तरे तपासली जाणार नाहीत.
6. आत दिलेल्या सूचना काळजीपूर्वक वाचाव्यात.
7. प्रश्नपत्रिकेच्या शेवटी जोडलेल्या कोऱ्या पानावरच कच्चे काम करावे.
8. जर आपण ओ.एम.आर. वर नमूद केलेल्या ठिकाणा व्यतिरीक्त इतर कोठेही नाव, आसन क्रमांक, फोन नंबर किंवा ओळख पटेल अशी कोणतीही खूण केलेली आढळून आल्यास अथवा असभ्य भाषेचा वापर किंवा इतर गैरमार्गाचा अवलंब केल्यास विद्यार्थ्याला परीक्षेस अपात्र ठरविण्यात येईल.
9. परीक्षा संपल्यानंतर विद्यार्थ्याने मूळ ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिका पर्यवेक्षकांकडे परत करणे आवश्यक आहे. तथापी, प्रश्नपत्रिका व ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेची द्वितीय प्रत आपल्याबरोबर नेण्यास विद्यार्थ्यांना परवानगी आहे.
10. **फक्त निळ्या किंवा काळ्या बॉल पेनचाच वापर करावा.**
11. **कॅलक्युलेटर किंवा लॉग टेबल वापरण्यास परवानगी नाही.**
12. **चुकीच्या उत्तरासाठी गुण कपात केली जाणार नाही.**

Sanskrit
Paper II
संस्कृत
प्रश्नपत्रिका II

Time Allowed : 75 Minutes] **[Maximum Marks : 100**

Note : This Paper contains **Fifty (50)** multiple choice questions. Each question carries **Two (2)** marks. Attempt *All* questions.

सूचना : या प्रश्नपत्रिकेत एकूण **पन्नास (50)** बहुपर्यायी प्रश्न दिलेले आहेत. प्रत्येक प्रश्नाला **दोन (2)** गुण आहेत. **सर्व** प्रश्न सोडवा.

1. रैवतकपर्वतस्य वर्णनं कुत्र वर्तते ?

   (A) रघुवंशे

   (B) शिशुपालवधे

   (C) नैषधीयचरिते

   (D) रावणवधे

2. नलोपाख्यानाधारितं काव्यं किम् ?

   (A) रघुवंशम्

   (B) नैषधीयचरितम्

   (C) बुद्धचरितम्

   (D) किरातार्जुनीयम्

3. हंसः कस्य दूतः ?

   (A) रामस्य

   (B) नलस्य

   (C) लक्ष्मणस्य

   (D) कालिदासस्य

4. गौतमबुद्धस्य मातुः नाम किम् ?

   (A) महामाया

   (B) आम्रपाली

   (C) यशोधरा

   (D) पिङ्गला

5. 'सहर्षचरितारब्धाद्भुतकादम्बरी कथा ।

   बाणस्य वाण्यनार्येव स्वच्छन्दा भ्रमति क्षितौ ॥'

   —इति केनोक्तम् ?

   (A) राजशेखरेण

   (B) बाणेन

   (C) त्रिलोचनेन

   (D) श्रीकण्ठेन

6. अधस्तनेषु धीरललितः नायकः कः ?

(A) उदयनः

(B) चारुदत्तः

(C) दुष्यन्तः

(D) अग्निमित्रः

7. अधस्तनेषु युग्मपर्यायेषु समीचीनं विचिनुत ।

(*a*)	शारङ्गरवः	(*p*)	उत्तररामचरितम्
(*b*)	शकारः	(*q*)	अभिज्ञानशाकुन्तलम्
(*c*)	दुर्मुखः	(*r*)	वेणीसंहारम्
(*d*)	भीमः	(*s*)	मृच्छकटिकम्

(A) *ap* *bs* *cr* *dq*

(B) *aq* *bp* *cs* *dr*

(C) *aq* *bp* *cr* *ds*

(D) *aq* *bs* *cp* *dr*

8. अधस्तनेषु युग्मपर्यायेषु समीचीनं विचिनुत ।

(*a*)	कादम्बरी	(*p*)	नाटकम्
(*b*)	रघुवंशम्	(*q*)	गद्यकाव्यम्
(*c*)	मुद्राराक्षसस्	(*r*)	गीतिकाव्यम्
(*d*)	मेघदूतम्	(*s*)	महाकाव्यम्

(A) *aq* *bs* *cp* *dr*

(B) *aq* *br* *cs* *dp*

(C) *aq* *br* *cp* *ds*

(D) *aq* *bs* *cr* *dp*

9. मृच्छकटिके कस्य नामपरिवर्तनं जातम् ?

(A) मैत्रेयस्य

(B) आर्यकस्य

(C) चारुदत्तस्य

(D) संवाहकस्य

10. शक्रावतारतीर्थस्य निवासी कः ?

(A) धीवरः

(B) माधव्यः

(C) शारङ्गरवः

(D) उदयनः

11. 'प्रथमः पुरोहितः' इति कस्य विशेषणम् ?

(A) इन्द्रस्य

(B) अग्नेः

(C) रुद्रस्य

(D) वरुणस्य

12. ऋग्वेदस्य नवम मण्डलं किंदेवतासम्बद्धम् ?

(A) अग्निः

(B) विष्णुः

(C) सोमः

(D) सविता

13. अधस्तनवर्गयोः युग्मपर्यायेषु समीचीनं विचिनुत—

(*a*)	ऋग्वेदः	(*p*)	कौथुमशाखा
(*b*)	सामवेदः	(*q*)	शौनकशाखा
(*c*)	कृष्णयुजर्वेदः	(*r*)	बाष्कलशाखा
(*d*)	अथर्ववेदः	(*s*)	कपिष्ठलशाखा

(A) *ar* *bp* *cs* *dq*

(B) *as* *br* *cp* *dq*

(C) *ap* *bq* *cr* *ds*

(D) *aq* *bp* *cr* *ds*

14. 'सालावृकाणां हृदयानि एताः' इति मन्त्रांशः कस्मिन् सूक्ते वर्तते ?

(A) यमयमी

(B) सरमापणि

(C) पुरूरवस् उर्वशी

(D) पूषन्

15. अधस्तनवर्गयोः युग्मपर्यायेषु समीचीनं विचिनुत—

(*a*)	बद्धाः उपसर्गाः	(*p*)	औदुम्बरायणः
(*b*)	इन्द्रियनित्यं वचनम्	(*q*)	वार्ष्यायणिः
(*c*)	अनर्थकाः मन्त्राः	(*r*)	कौत्सः
(*d*)	षड्भावविकाराः	(*s*)	शाकटायनः

(A) *ap* *bq* *cr* *ds*

(B) *as* *br* *cq* *dp*

(C) *aq* *bp* *cr* *ds*

(D) *as* *bp* *cr* *dq*

16. विंटरनिटझ्महोदयेन स्वीकृतः ऋग्वेदीय-कालखण्डः –

(A) ई. पू. 6000

(B) ई. पू. 2000

(C) ई. पू. 4000

(D) ई. पू. 1400

17. विश्वामित्रनदीसूक्तम् ऋग्वेदस्य कस्मिन्मण्डलेऽन्त-र्भवति ?

(A) नवममण्डले

(B) दशममण्डले

(C) तृतीयमण्डले

(D) प्रथममण्डले

18. ब्राह्मणग्रन्थेषु नूतनतमः ग्रन्थः कः ?

(A) गोपथब्राह्मणम्

(B) शतपथब्राह्मणम्

(C) वंशब्राह्मणम्

(D) ताण्ड्यमहाब्राह्मणम्

19. शौनकशाखानुसारेण अथर्ववेदस्य प्रथममन्त्रप्रतीकं किम् ?

(A) इषे त्वा

(B) अग्निमीळे

(C) शं नो देवीः

(D) ये त्रिषप्ताः

20. अधस्तनवाक्यानां सत्यासत्यपर्यायेषु समीचीनं विचिनुत –

(*a*) कृष्णयजुर्वेदसंहितैव वाजसनेयिसंहिता इत्युच्यते ।

(*b*) कुण्डिनः तैत्तिरीयसंहितायाः वृत्तिकारः ।

(*c*) वेंङ्कटमाधवः ऋग्वेदभाष्यकारः ।

(*d*) कठसंहितायाः पदपाठकारः आत्रेयः ।

(A) सत्यम् असत्यम् सत्यम् असत्यम्

(B) असत्यम् सत्यम् असत्यम् असत्यम्

(C) असत्यम् सत्यम् सत्यम् असत्यम्

(D) सत्यम् सत्यम् असत्यम् असत्यम्

21. 'जलाषभेषजम्' इति शब्दः किंदेवतासम्बन्धी ?
   (A) इन्द्रः
   (B) रुद्रः
   (C) मरुत्
   (D) अग्निः

22. 'ऊरुगायः' इति कस्य विशेषणम् ?
   (A) सवितः
   (B) पुरुषस्य
   (C) रुद्रस्य
   (D) विष्णोः

23. जलोदरः कस्य शापाद् भवति ?
   (A) इन्द्रस्य
   (B) पूष्णः
   (C) वरुणस्य
   (D) मरुताम्

24. वेदान्तसारस्य कर्ता कः ?
   (A) सदानंदयतिः
   (B) विद्यारण्यः
   (C) धर्मराजध्वरीन्द्रः
   (D) वल्लभः

25. वेदान्तसारे महाभूतानां किं वर्णितम् ?
   (A) त्रिवृत्करणम्
   (B) नवमीकरणम्
   (C) पञ्चीकरणम्
   (D) सप्तमीकरणम्

26. वेदान्तसारे जीवेश्वरयोः कति अवस्थाः कथिताः ?
   (A) तिस्रः
   (B) पञ्च
   (C) षट्
   (D) चतस्रः

27. 'तत्त्वमसि' इत्यनेन किं वर्ण्यते ?
   (A) अनुभववाक्यार्थः
   (B) अनुवादवाक्यार्थः
   (C) उपदेशवाक्यार्थः
   (D) विधिवाक्यार्थः

28. पञ्चतन्मात्रा कस्मात् समुत्पन्ना: ?

(A) महत:

(B) अहङ्कारात्

(C) प्रकृते:

(D) पुरुषात्

29. सत्कार्यवादसिद्ध्यर्थं कति हेतव: उक्ता: ?

(A) त्रय:

(B) चत्वार:

(C) षट्

(D) पञ्च

30. कीदृशं रज: ?

(A) उपष्टम्भकम्

(B) अज्ञातम्

(C) प्रकाशकम्

(D) लघु

31. अधस्तनेषु युग्मपर्यायेषु समीचीनं विचिनुत ।

(*a*)	द्रव्याणि	(*p*)	षड्विध:
(*b*)	अभाव:	(*q*)	पञ्च
(*c*)	सन्निकर्ष:	(*r*)	चतुर्विध:
(*d*)	कर्माणि	(*s*)	नव

(A) *as*, *br*, *cp*, *dq*

(B) *bp*, *cq*, *ds*, *ar*

(C) *cq*, *dp*, *br*, *as*

(D) *dr*, *cs*, *bq*, *ap*

32. अधस्तनेषु सत्यासत्यत्वपर्यायेषु समीचीनं विचिनुत।
पुरुषोऽस्ति —

(*a*) सर्वसम्भवाभावात् ।

(*b*) त्रैगुण्यविपर्ययात्।

(*c*) भोक्तृभावात् ।

(*d*) शक्तस्य शक्यकरणात् ।

(A) असत्यम्, असत्यम्, असत्यम्, सत्यम्

(B) असत्यम्, असत्यम्, सत्यम्, असत्यम्

(C) असत्यम्, सत्यम्, असत्यम्, असत्यम्

(D) सत्यम्, असत्यम्, असत्यम्, असत्यम्

33. तन्तुसंयोगः पटस्य किं कारणम् ?

(A) समवायिकारणम्

(B) असमवायिकारणम्

(C) उपादानकारणम्

(D) निमित्तकारणम्

34. कस्य कृते तर्कभाषा विरचिताः ?

(A) पण्डितस्य

(B) मेधाविनः

(C) विपश्चितः

(D) बालस्य

35. अनुमानं नाम –

(A) लिङ्गपरामर्शः

(B) षड्विधसन्निकर्षः

(C) आप्तवाक्यम्

(D) संज्ञासंज्ञिसंबन्धः

36. 'शब्दो नित्यः कृतकत्वात् ।' उदाहरणमिदं कस्य हेत्त्वाभासस्य ?

(A) असिद्धस्य

(B) सत्प्रतिपक्षस्य

(C) अनैकान्तिकस्य

(D) बाधितस्य

37. सन्निधेः लक्षणं किम् ?

(A) पदानां विलम्बेन उच्चारणम्

(B) पदानाम् अविलम्बेन उच्चारणम्

(C) पदानाम् अनुच्चारणम्

(D) पदानां वारं वारम् उच्चारणम्

38. अधस्तनवर्गयोः युग्मपर्यायेषु समीचीनं विचिनुत।

(*a*)	कारकाणि	(*p*)	दश
(*b*)	विभक्तयः	(*q*)	त्रयः
(*c*)	मुनयः	(*r*)	सप्त
(*d*)	लकाराः	(*s*)	षट्

(A) *ap bq cr ds*

(B) *as br cq dp*

(C) *ar bs cp dq*

(D) *aq bp cr ds*

39. 'पूर्वकायः' इत्यस्मिन् कः समासः ?

(A) तृतीयातत्पुरुषः

(B) षष्ठीतत्पुरुषः

(C) पञ्चमीतत्पुरुषः

(D) बहुव्रीहिः

40. 'सहरि' समासोऽयं केन सूत्रेण सिध्यति ?

(A) अव्ययीभावश्च

(B) तृतीयासप्तम्योर्बहुलम् ।

(C) अव्ययीभावे चाऽकाले

(D) नदीभिश्च

41. अधस्तनवाक्यानां सत्यासत्यत्त्वपर्यायेषु समीचीनं विचिनुत ।

(*a*) 'गुजराती' आधुनिकभारतीयभाषा अस्ति ।

(*b*) 'ओडिया' मध्यभारतीयभाषा वर्तते ।

(*c*) 'पाली' प्राचीनभारतीयभाषा अस्ति ।

(*d*) 'तमिल' आधुनिकभारतीयभाषा वर्तते ।

(A) असत्यम्, असत्यम्, सत्यम्, सत्यम्

(B) सत्यम्, सत्यम्, असत्यम्, असत्यम्

(C) असत्यम्, सत्यम्, असत्यम्, सत्यम्

(D) सत्यम्, असत्यम्, असत्यम्, असत्यम्

42. 'सकारः' कीदृशः वर्णः ?

(A) ईषत्स्पृष्टः

(B) ईषद्विवृतः

(C) विवृतः

(D) संवृतः

43. 'ऋकारस्य' सवर्णः कः ?

(A) 'लृ' कारः

(B) 'र' कारः

(C) 'अ' कारः

(D) 'अर्' कारः

44. एतेषु विधायकं सूत्रं किम् ?

(A) शश्छोऽटि

(B) शेषे लोपः

(C) अचोन्त्यादि टिः

(D) भस्य टेर्लोपः

45. एतेषु प्रगृह्यं किम् ?

(A) पितरौ

(B) भ्रातरौ

(C) रोदसी

(D) अश्विना

46. एतासु भारोपीयपरिवारस्य भाषा का ?

(A) तमिलम्

(B) संस्कृतम्

(C) तेलुगु

(D) मराठी

47. 'हिंदी'भाषा कस्मिन् परिवारे समाविष्टा ?

(A) प्राचीनभारतीयभाषापरिवारे

(B) मध्यभारतीयभाषापरिवारे

(C) आधुनिकभारतीयभाषापरिवारे

(D) द्राविडीभाषापरिवारे

48. वागर्थाविव सम्पृक्तौ कौ ?

(A) रामकृष्णौ

(B) पार्वति-परमेश्वरौ

(C) रामलक्ष्मणौ

(D) कृष्णार्जुनौ

49. दिलीपस्य भार्यायाः नाम किम् ?

(A) जानकी

(B) द्रौपदी

(C) सुदक्षिणा

(D) उर्मिला

50. शिशुपालवधस्य प्रधानरसः कः ?

(A) शृङ्गारः

(B) वीरः

(C) अद्भुतः

(D) करुणः

ROUGH WORK